

Toisen asteen koulutuksen ja vapaan sivistystyön rakenneuudistus

Rakenteellisen uudistuksen suuntaviivat

Finlandia-talo 25.9.2014

Anita Lehikoinen
Kansliapäällikkö

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Keskeiset rahoitus- ja rakenneuudistusta koskevat valmistelut

- Ammatillista perus- ja lisäkoulutusta sekä lukiokoulutusta koskevan säätely- ja rahoitusjärjestelmän uudistaminen, lainsäädäntöä sovelletaan 1.1.2017 alkaen
- Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän uudistamista koskeva HE annettu ja lainsäädäntö voimaan 1.8.2015
- Näyttötutkintojärjestelmän kehittämistä pohtiva työryhmä, määräaika 9/2014
- Vapaan sivistystyön rakenne- ja rahoitusuudistuksen tavoitteena luoda laadun ja vaikuttavuuden varmistamiseksi riittävän suuret vapaan sivistystyön oppilaitokset, työryhmän määräaika 15.12.2014
- Lukiokoulutuksen tavoitteita ja tuntijakoa koskeva uudistus
- Toisen asteen koulutuksen ja vapaan sivistystyön järjestäjäverkon uudistaminen. Uudet luvat voimaan 1.1.2017

Toisen asteen koulutuksen ja vapaan sivistystyön rakenteellinen uudistaminen

- Taustalla julkisen talouden kestävyysvaje ja toiselle asteelle ja vapaaseen sivistystyöhön kohdennetut menosäästöt
- Tavoitteena vahvat koulutuksen järjestäjät ja ylläpitäjät, jotka kykenevät vastaamaan työelämän, yksilöiden ja yhteiskunnan muuttuviin ja kasvaviin osaamis- ja koulutustarpeisiin
- Ammatillisen peruskoulutuksen ja lisäkoulutuksen, lukiokoulutuksen ja vapaan sivistystyön verkon tiivistäminen
- Koulutuksen järjestäjien perustehtäviä ei muuteta, ohjaus, säätely ja budjettirakenne samoin nykyisen mallin mukaisesti
- Suuntaviivat uudistukselle laadittu ja järjestämislupia koskeva HE-luonnos valmisteltu – poliittinen käsittely menossa
- Koulutuksen järjestämisluvat uudistetaan 1.1.2017 lukien, vapaan sivistystyön osalta tutkitaan taloudelliset edellytykset
- Kansliapäällikkö Lehikoisen ohjausryhmä ohjaa toisen asteen ja vst-uudistuksen valmistelua ja toimeenpanoa

Toisen asteen koulutuksen ja vapaan sivistystyön rakenteellinen uudistaminen

- Kumotaan nykyiset järjestämisluvat ja määritellään lupia koskevat myöntämisedellytykset: muutokset ammatillista, aikuiskoulutusta ja lukiota koskeviin lakeihin
- Tutkitaan vapaan sivistystyön ylläpitäjien taloudelliset edellytykset: muutokset vapaata sivistystyötä koskevaan lakiin
- Yleiset periaatteet:
 - vahvat koulutuksen järjestäjät, jotka palvelevat laajan väestöpohjan tai alueen koulutustarvetta
 - taloudelliset edellytykset (myös yllättävissä muutostilanteissa)
 - ammatilliset edellytykset
 - ylläpitäjäneutraalisuus ja vapaa hakeutumisoikeus
 - kokonaisharkinta

Järjestäjä- ja ylläpitäjäverkko

- Ammatillinen perus- ja lisäkoulutus
 - Järjestäjäverkko muodostuu pääasiassa monialaisista, koko ammatillisen koulutuksen palveluvalikoiman kattavista koulutuksen järjestäjistä ja toimintaedellytyksiltään vahvoista erikoistuneista koulutuksen järjestäjistä (esimerkiksi aikuiskoulutus tai toimiala)
- Lukiokoulutus
 - Järjestäjäverkko muodostuu suurista kunnista tai muista koulutuksen järjestäjistä, jotka palvelevat usein myös yksittäistä kuntaa laajempaa väestöpohjaa. Koulutustarpeeseen vastaaminen voi koulutuksen järjestäjältä edellyttää saavutettavuuden turvaamiseksi toiminnan jakamista eri toimipisteisiin. Järjestäjäverkon muodostamisessa otetaan huomioon myös jatkokoulutukseen sekä opetuskieleen liittyvät koulutustarpeet
- Vapaa sivistystyö
 - Tavoitteena on elinvoimainen ylläpitäjäverkko, jossa on nykyistä vähemmän ylläpitäjiä. Ylläpitäjäverkon muodostumiseen vaikuttavat olennaisesti vapaan sivistystyön lisäksi ne ratkaisut, joita tehdään koskien ammatillista koulutusta, lukiokoulutusta ja perusopetusta

Järjestämislupien myöntämisen kriteerit

- Alueellinen ja/tai valtakunnallinen koulutustarve
- Ammatilliset ja taloudelliset koulutuksen järjestämisedellytykset, laatu, vaikuttavuus ja tuloksellisuus huomioon ottaen
 - Pitkän tähtäimen taloudelliset toimintaedellytykset. Vakavaraisuus (myös yllättävät kustannusvaikutukset), maksuvalmius
 - Osaaminen ja oppimisympäristöt, muu infrastruktuuri, toimivat ja laajat työelämäsuhteet
 - Kattava toimintajärjestelmä ja toimivat laadunhallinnan menettelyt
 - Riittävä ja tarvittavan kelpoisuuden omaava henkilöstö
 - Toimivat ja ajanmukaiset pedagogiset prosessit ja oppimisympäristöt, tilat ja -välineet sekä yhteistyösuhteet.
- Aikuiskoulutustehtävä voidaan antaa hakijalle, jolla on riittävän laaja ammatillisen aikuiskoulutuksen osaaminen ja työelämäyhteistyö

Järjestämislupien myöntämisen kriteerit

- Aikuiskoulutustehtävän harkinnassa:
 - Näyttötutkintojärjestelmään liittyvä osaaminen, mukaan lukien valmistavan koulutuksen henkilökohtaistaminen
 - Toteutunut työelämäyhteistyö ja työelämän kehittäminen
- Oppisopimuskoulutus:
 - Oppisopimuskoulutuksen järjestämiseen liittyvää osaamista sekä järjestämisedellytyksiä arvioitaisiin kokonaisuutena erikseen
 - Koulutustarpeen arvioinnissa huomioon sekä aikuisten että nuorten oppisopimuskoulutuksen riittävä saatavuus
 - Joustavat siirtymät opintojen eri vaiheissa oppilaitosmuotoisesta koulutuksesta oppi-sopimuskoulutukseen alakohtaisesti ja alueellisesti (esim. 2+1 –malli)

Toisen asteen rakenne ja rahoitus - prosessi

- 08-09/2014 Rakenteellisen kehittämisen suuntaviivat ja kriteerit
- 10/2014 HE-luonnokset (rakenteellinen kehittäminen ja rahoituksen uudistaminen)
- 09-11/2014 Käynnistystilaisuus ja aluetilaisuudet
- 10-11/2014 HE:t annetaan
- 1.1.2015 Lakimuutokset vahvistettu
- 01/2015 OKM:n ohje järjestämislupien hakemisesta
- 08/2015 Järjestämislupahakemukset
- 01-03/2016 Päätökset järjestämisluvista
- 01/2017 Uudet järjestämisluvat voimaan

Vapaan sivistystyön rakenne - prosessi

- 02-12/2014 Työryhmän valmistelutyö
- 08-09/2014 Rakenteellisen kehittämisen suuntaviivat ja kriteerit
- 10/2014 HE-luonnokset lausunnolle
- 10/2014 Vst-kentän kuulemistilaisuudet
- 10/2014 HE annetaan (ylläpitämislupa)
- 12/2014 HE annetaan (rahoitus)
- 15.12.2014 Työryhmän raportti
- 01/2015 Ohje ylläpitäjille taloudellisten edellytysten selvittämisestä
- 08/2015 Taloudellisia edellytyksiä koskevat selvitykset
- 1.1.2016 Uusi rahoitusjärjestelmä tulee voimaan
- 01-03/2016 Päätökset ylläpitämisluvista
- 1.1.2017 Ylläpitämislupapäätökset voimaan